

Respons

Afghanistan: Statsborgerskap for afghanske flyktninger i Pakistan / statsborgerskap på grunnlag av ekteskap med afghansk borger i Afghanistan

Problemstilling/spørsmål:

- Afghanske flyktninger i Pakistan - pakistansk statsborgerskap
- Kan utlendinger som gifter seg med afghanske borgere få afghansk statsborgerskap?

Innledningsvis vises det til Landinfos respons *Afghanistan/Pakistan: Afghanske flyktninger i Pakistan* (2009), som inneholder informasjon som kan ha relevans for problematikken presentert over.

Uavklart status

Pakistan har ikke undertegnet flyktningkonvensjonen av 1951 eller flyktningprotokollen av 1967 og har heller ikke et nasjonalt lovverk som omtaler flyktninger spesifikt (UNHCR u.å.). Pakistanske myndigheter har underskrevet en trepartsavtale med Afghanistan og UNHCR som gir registrerte afghanere (med *Proof of Registration*-kort¹) midlertidig tillatelse til å oppholde seg i landet. Gjeldende avtale ble undertegnet mars 2009 og gir registrerte afghanere anledning til å oppholde seg lovlig i Pakistan ut 2012 (UNHCR 2009). Midlertidig oppholdstillatelse i medhold av avtalen gir ikke rett til varig oppholdstillatelse eller statsborgerskap.

Det er usikkert om pakistanske myndigheter vil fornye trepartsavtalen, slik at registrerte afghanske flyktninger gis anledning til å oppholde seg lovlig i Pakistan også etter 2012. Så, afghanske flyktninger som har oppholdt seg i Pakistan i flere tiår vil være i samme situasjon som afghanere som nylig er registrert som flyktninger. Oppholdstid og tilknytning til Pakistan utløser ingen rettigheter for afghanske flyktninger i medhold av nasjonalt lovverk.

¹ ID utstedt til afghanere som er registrert av pakistanske myndigheter.

Pakistansk statsborgerskap reguleres av fire lover: The Pakistan Citizenship Act av 1951, The Naturalization Act av 1926, The Pakistan Citizenship Rules av 1952 samt The Pakistan Naturalization Rules av 1961. Statsborgerskap kan erverves ved fødsel (født i Pakistan), opphav (én av foreldrene er pakistansk borger), migrasjon (dersom migrasjon har funnet sted fra India til Pakistan før 1952), ekteskapsinngåelse med pakistansk borger (mann), eller gjennom såkalt naturalisering.

Statborgerskap ved fødsel

Av artikkel 4 i Pakistan Citizenship Act fremgår følgende vedrørende statsborgerskap ved fødsel:

4. *Citizenship by birth*

Every person born in Pakistan after the commencement of this Act shall be a citizen of Pakistan by birth.

Provided that a person shall not be such a citizen by virtue of this section if at the time of his birth:-

(a) his parent possesses such immunity from suit and legal process as is accorded to an envoy of an external sovereign power accredited in Pakistan and is not a citizen of Pakistan; or

(b) his parent is an enemy alien and the birth occurs in a place then under occupation by the enemy.

Statsborgerskap ved opphav (barn av én pakistansk forelder)

Barn som har minst én pakistansk forelder vil etter statsborgerskapsloven ha rett til pakistansk statsborgerskap. Pakistan Citizenship Act artikkel 5 sier følgende:

5. *Citizenship by descent.*

Subject to the provisions of section 3 a person born after the commencement of this Act, shall be a citizen of Pakistan by descent if his parent is a citizen of Pakistan at the time of this birth:

Provided that if the parent of such person is a citizen of Pakistan by descent only, that person shall not be a citizen of Pakistan by virtue of this section unless:-

(a) that person's birth having occurred in a country outside Pakistan the birth is registered at a Pakistan Consulate or Mission in that country, or where there is no Pakistan Consulate or Mission in that country at the prescribed Consulate or mission or at a Pakistan Consulate or Mission in the country nearest to that country; or

(b) that person's parent is, at the time of the birth, in the service of any government in Pakistan.

Ifølge ambassaden i Islamabad skal barn kunne ta sin pakistanske forelders statsborgerskap, uavhengig av forelderens kjønn (e-post 2. desember 2010).

Respons Afghanistan: Statsborgerskap for afghaniske flyktninger i Pakistan / statsborgerskap på grunnlag av ekteskap med afghansk borger i Afghanistan

Statsborgerskap ved ekteskapsinngåelse

Pakistan Citizenship Act av 1951 regulerer bl.a. muligheten for utenlandske ektefeller av pakistanske borgere til å oppnå pakistansk statsborgerskap. Det er forskjell for kvinner og menn. Lovens artikkel 10 (2) sier følgende:

Subject to the provisions of sub-section (1) and sub-section (4) a woman who has been married to a citizen of Pakistan or to a person who but for his death would have been a citizen of Pakistan under section 3, 4 or 5 shall be entitled, on making application therefore to the Federal Government in the prescribed manner, add, if she is an alien, on obtaining a certificate of domicile and taking the oath of allegiance in the form set out in the Schedule to this Act, to be registered as a citizen of Pakistan whether or not she has completed twenty one years of her age and is of full capacity.

Loven regulerer ikke ekteskap mellom utenlandske menn og pakistanske kvinner. Ikke-pakistanske menn gift med pakistanske kvinner har ingen lovfestede rettigheter til statsborgerskap. Ifølge UNHCR (u.å.) erkjenner pakistansk rettsvesen at lovverket er diskriminerende og har i domsavsigelser gitt uttrykk for at det er grunnlovsstridig.

Landinfo er heller ikke kjent med lovverk som regulerer utenlandske menns rett til oppholdstillatelse på grunnlag av ekteskap med pakistanske kvinner. Landinfo antar at pakistanske myndigheter vil akseptere at denne kategorien utenlandske borgere oppholder seg i Pakistan, men kjenner heller ikke til om det eksisterer enhetlige prosedyrer og praksis.

Statsborgerskap ved naturalisering

Det er mulig å søke om "naturalisering" i medhold av Pakistan Naturalization Act av 1926. Forutsetningen er at søkeren har oppholdt seg fem år i Pakistan (12 måneder kontinuerlig etter søknad og til sammen minimum fire år i løpet av en sjuårsperiode). Av artikkel 3 i loven fremgår:

3. Grant of certificate of naturalization

(1) The Central Government may grant a certificate of naturalization to any person who makes an application in this behalf and satisfies the Central Government-

(b) that he is neither a citizen of Pakistan nor a subject of any state of which a citizen of Pakistan is prevented by or under any law from becoming a subject by naturalizations;

(c) that he has resided in Pakistan throughout the period of twelve months immediately preceding the date of the application, and has, during the seven years immediately preceding the said period of twelve months, resided in Pakistan for a period amounting in the aggregate to not less than four years;

Artikkel 9 i statsborgerskapsloven åpner for øvrig for muligheten til å søke om statsborgerskap med eller uten naturaliseringsbevis (*certificate of naturalisation*):

9. Citizenship by naturalization

The Federal Government may, upon an application made to it in that behalf by any person who has been granted a certificate of naturalisation under the Naturalisation Act, 1926 register that person as a citizen of Pakistan by naturalisation:

Respons Afghanistan: Statsborgerskap for afghaniske flyktninger i Pakistan / statsborgerskap på grunnlag av ekteskap med afghansk borger i Afghanistan

Provided that the Federal Government may register any person as citizen of Pakistan without his having obtained a certificate of naturalisation as aforesaid.

Dobbelt statsborgerskap

I henhold til Pakistan Citizenship Act, artikkel 14, tillates ikke dobbelt statsborgerskap. Det er imidlertid gjort enkelte få unntak, blant annet for britiske borgere og kvinner gift med ikke-pakistanske menn. Man må frasi seg eventuelt annet statsborgerskap ved fylte 21 år:

14. Dual citizenship or nationality not permitted

(1) Subject to the provisions of this section if any person is a citizen of Pakistan under the provisions of this Act, and is at the same time a citizen or national of any other country he shall, unless he makes a declaration according to the laws of that other country renouncing his status as citizen or national thereof, cease to be a citizen of Pakistan.

(1A) Nothing in sub-section (1) applies to a person who has not attained twenty-one years of his age:

(2) Nothing in sub-section (1) shall apply to any person who is a subject of an Acceding State so far as concerns his being a subject of that State.

(3) Nothing in sub-section (1) shall apply, or shall apply, or shall be deemed ever to have applied at any stage, to a person who being, or having at any time been, a citizen of Pakistan, is also the citizen of the United Kingdom and Colonies or of such other country as the Federal Government may, by notification in the official Gazette, specify in this behalf.

(4) Nothing in sub-section (1) shall apply to a female citizen of Pakistan who is married to a person who is not a citizen of Pakistan.

Barn med én afghansk forelder vil for øvrig også etter afghansk statsborgerskapslov (Law of Citizenship in Afghanistan 1936) ha rett til afghansk statsborgerskap. Artikkel 2 i den afghanske loven sier følgende: "All persons of Afghan mothers and fathers, whether inside or outside Afghan territory, shall be considered Afghans and shall hold Afghan citizenship." I motsetning til Pakistan tillater Afghanistan dobbelt statsborgerskap.

Praktisering av lovverket

Til tross for at pakistansk lovverk åpner for at utenlandske borgere i Pakistan, inkludert afghanske flyktninger, kan søke om statsborgerskap, praktiseres ikke lovverket i tråd med ordlyden. Ambassaden i Islamabad peker på at forklaringen kan ligge i at Pakistan Citizenship Rules artikkel 8 (4) gir provinsmyndighetene rett til fritt å beslutte hvorvidt statsborgerskap skal gis: "The Provincial Government shall pass such orders on the recommendation as it deems fit".

UNHCR (u.å) refererer flere tilfeller hvor pakistansk rettsvesen har ansett afghanske flyktninger som har oppholdt seg i Pakistan i lang tid som utlendinger i henhold av Foreigners Act av 1946. Ifølge UNHCRs (u.å) er rettspraksis lovstridig og medfører at det er tilnærmet umulig for afghanske flyktninger å få pakistansk statsborgerskap. Fremfor å endre dagens

Respons Afghanistan: Statsborgerskap for afghaniske flyktninger i Pakistan / statsborgerskap på grunnlag av ekteskap med afghansk borger i Afghanistan

lover har myndighetene foreløpig lagt seg på en linje hvor lovverket forvaltes i strid med ordlyden (Ambassaden i Islamabad, e-post 2. desember 2010).

Landinfo kjenner ikke til tilfeller hvor pakistansk statsborgerskap er innvilget til afghanske flyktninger. Pakistanske myndigheters fokus har først og fremst vært å tilrettelegge for retur av afghanske flyktninger til hjemlandet, ikke legalisering av varig opphold i Pakistan.

Ekteskap mellom afghansk borger og utlending: Rett til afghansk statsborgerskap

En ikke-afghansk kvinne som gifter seg med en afghansk mann kan få afghansk statsborgerskap. Loven stiller kvinnen fritt til å ta tilbake sitt opprinnelige statsborgerskap dersom ektemannen dør eller ekteskapet oppløses. Artikkel 12 i den afghanske statsborgerskapsloven (Law of Citizenship) sier følgende:

A foreign woman who marries an Afghan citizen shall be considered an Afghan citizen. Should a foreign woman marrying an Afghan citizen have children from any previous marriage with a foreign national, her children shall become Afghan citizens. [...] Such a foreign woman can regain her original citizenship after the death of her husband or after divorce by applying to the Ministry of Foreign Affairs."

Av afghansk sivilrett (Civil Law 1997) artikkel 20 fremgår det at det er afghansk lov ("state of which the husband is a citizen") som gjelder for ekteskapsinngåelse og skillsmisse.

For afghanske kvinner som gifter seg med utenlandske menn er situasjonen annerledes. I henhold til afghansk statsborgerskapslov (Law of Citizenship in Afghanistan 1936) artikkel 11 vil den afghanske kvinnen miste sitt afghanske statsborgerskap. Hun vil imidlertid kunne få dette tilbake ved skillsmisse eller ektefellens død:

A female citizen of Afghanistan, who legally marries a foreign national, shall lose her Afghan citizenship. She shall, however, regain her Afghan citizenship upon presentation of a divorce certificate or a certificate of her husband's death.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Respons Afghanistan: Statsborgerskap for afghaniske flyktninger i Pakistan / statsborgerskap på grunnlag av ekteskap med afghansk borger i Afghanistan

Referanser

Skriftlige kilder

- [Civil Law] (1977, 1. mai). *Civil Law of the Republic of Afghanistan (Civil Code)*. Kabul: Government of Afghanistan. Tilgjengelig fra <http://udilandddb/file/Download.asp?MetaID={53174E66-58A0-4FB9-B2AF-DF0777D7456F}&CheckOut=0&FileName=Civil%20Law%20of%20the%20Republic%20of%20Afghanistan%20%28Civil%20Code%29%201977.mht> [lastet ned 9. november 2011]
- UNHCR (u.å.). *Afghan refugees – Citizenship and Naturalization in Pakistan: A Legal Analysis*. Kabul: UNHCR
Rapporten er unntatt offentlighet og kun tilgjengelig internt hos Landinfo.
- UNHCR (2009, 13. mars). *UNHCR and Pakistan sign new agreement on stay of Afghan refugees*. UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/49ba5db92.html> [lastet ned 9. november 2011]
- Law of Citizenship in Afghanistan (1936, 6. November). *Law of Citizenship in Afghanistan*. Kabul: Government of Afghanistan. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/42d63de34.html> [lastet ned 9. november 2011]
- Pakistan Naturalization Act (1926, 26. februar). *Pakistan Naturalization Act*. [s.l.]: Government of Pakistan. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b4f68.html> [lastet ned 4. desember 2011]
- Pakistan Citizenship Act (1951 13. april). *Pakistan Citizenship Act*. [s.l.]: Government of Pakistan. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b4ffa.html> [lastet ned 9. desember 2011]
- Pakistan Citizenship Rules (1952, 6. februar). *Pakistan Citizenship Rules*. [s.l.]: Government of Pakistan. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b4fc1c.html> [lastet ned 9. november 2011]
- Zieck, M. (2008, 30. april). *The Legal Status of Afghan Refugees in Pakistan, a Story of Eight Agreements and Two Suppressed Premises*. The Oxford University Press. Tilgjengelig fra <http://ijrl.oxfordjournals.org/content/20/2/253.full.pdf+html> [lastet ned 9. desember 2011]

Muntlige kilder

- E-post fra den norske ambassaden i Islamabad (2010, 2. desember)

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Respons Afghanistan: Statsborgerskap for afghaniske flyktninger i Pakistan / statsborgerskap på grunnlag av ekteskap med afghansk borger i Afghanistan